

Сельска - Гаспадарчы Інстытут і сялянства.

На апошній Рэвалюцый апакуны нашага краю — царскія чиновнікі мала звязані ўвагу на развойніе нашай гаспадаркі. «Сіверо-Западны Край» стараліся штурмам заініцыці як у палітычным, таксама і ў са- мічным сэнсе.

Лезунгам і мэтай царскіх пад- мітаку быў зановоіць нашага селяніна дугоупа і фізична: душыць яго мову і культуру і стварыць такое гаспадарчие становішча, каб наш край дыхнуць на маг без даамогі- ющых. Дзеля гэтага сельска-гаспа- дарчай культуры ў час бадай і на было.

Культура існавала толькі у большасці панскіх маёнткаў, якія, як сказаісь ў пустальні, красаваліся сарод панскіх убогіх вазіністых паласоў. Гледзець добра за гаспадар- кай мелі магчымасць толькі паны- абшарнікі, якія вынісівалі сабе добрых сподмілісту-аграному з заграды, або самі праходзілі вы- шыні агранамічных школы. Тыл калёсны аграном-інструктары, якія часам камандіраваліся на вёскі, вучылі земляробаў па-каленіму і нічога з гэтага не выходзіла. Вы- варылася пават тасос становішча, што народ ни верыў гэтага насташ- вікам сельскай гаспадаркі і пасы- мічніца яхнуй на іх рукой.

Вучыцца ад паноў, бачучы перад сабою прыклады расцвітанія ма- ёнтаў, сказаісь не маглі. У іх — у славі на было пінакі ма- тар'янін магчымасці насташыць гаспадарку сваю добру, не маглі здабыць сабе сельска-гаспадарчых прыладаў, што насташыць толькі пры- вічнай гаспадаркі.

Пасынкі Акцібрскага пераработу справа сельскай гаспадаркі ў пасын- вілася. Народны Камісарыт Земля- робства адразу стварыў місію сун- язі з вёскай, нацыонализаваў пан-

скія маёнткі дзеля прыкладных га- спадарак і начаў энэргічна праца- ваць у вірунку сельска-гаспадарчай культуры.

Частыя апакуны нашага браю (пенязімі і палажкі) перарывалі гэтую наркіз-земляўскую працу. І вось толькі цяпер, пасля двухгадовай энэргічнай і ўпартай працы Нар- камзему на Беларусі, удаўся ства- рыць у Менску вышэйшую сельска- гаспадарчую школу.

Урачыстое адчыненіе гэтага Інстытуту, якое адбудзеца 7 га. г., павінна дзіціца вялікім съятам работніка-сялянскай культуры. Да- гімі гадамі чакаў наш ратай сваёй сельска-гаспадарчай школы і дастане толькі з рук Работніка-Сялян- скай улады.

Шырокая будзе адчынена дарога съям вёскі ў гэтага Інстытуту. З усіх глухіх кутоў будуть ці- нуцься ў Інстытут съцекачакі, пра- точтапамі студэнтамі сялянамі. Агро- вомамі, вучонымі вернеца на гэтых съцеках назад сялянская моладь засявеціль убесь краі працьчынай кедай. Свай ёнэргія і любасць да працы беларускі агравом падыме нашу культуру на належную ви- шыню.

Сувязь паміж горадам і вёскай расцеце цяпер з кожным днём. Чэрвя гэтай сувязі крепнуч і раздо- лянецца ў пэлую сетку жыватвор- чых галін.

Інстытут сельскай гаспадаркі будзе адным з галоўных галін гэтай сувязі.

Урачыстое адчыненіе Інстытуту, прыгасоване пабоч з акцібрскім урачыстасцямі якіх болей узма- цувае съвіточны настрой, паказы- ванычі відавочнымі вінікі Акцібр- скага пераработу — росквіт работ- никі-сялянскай культуры.

3.

Сельская гаспадарка і поамысловасць.

Звыш нормы.

ЯРАСЛАУЛЬ, 2-11. Яраслаўская губерня здала 107 процентаў нату- ральнаага падатку.

У Крыму наўроды.

СЫМФЭРОПАЛЬ, 1-11. Усеркімскі звезд саветаў пастаўнікі хадай- чіць перад Усерасейским Цэн-

Справа стварэння новых школьніх падручнікаў і выданія дзіця- чай часопіса.

Колькі тыдняў таму пазад на шапахах мясцовых газет піліўся шырокае агледау школьніх пад- ручнікаў, якія ўжываны ў сялец- кіх школах. Падыл пад крытыку шкільніх падручнікаў на беларускай, язідускай і польскай мовах.

После пераанікі ціннасці аказалася, што больша часть паміненых школьніх падручнікаў пра- вінчаны духам клеркалізму і буржуазнай ідэалогіі і вельмі складныя для сялецкіх школ.

Боічылася гэтая «зчыстка сун- левіні» і ўсе пакіралася звон- звучайнімі шылдамі: вучебна школьніх год зноў пайшоў на тых старых рэйках, як і раней. Новых падруч- нікаў німа ды ў годзе.

А пілава, ці руціца Наркімас- веты аб стварэнні на Беларусі но- вых школьніх кнігах. Як-бы не сталаі кеска грамавыя варункі Наркімасветы, а ўжоным заданьнем яго павінна было бы від- здабыць сялянскую камісію з кам- пагонічных засоб, якія займалася б спраўай складаньня падручнікаў. Галоўным чынам падрабыны хреста- матыў і гісторыя, на старонках якіх рабіў вельмі усіго і красавілі че- завалікі краскі клеркалізму, шовініз- му і іншай трухлявіні царскіх ча- соў.

Камісія перным чынам павінна была бы здабыць сабе сінічынскую бібліотеку из гісторыі Рэвалюцыі

задабыць матар'ялы і толькі па гісторыі сучаснай Рэвалюцыі, а па гісторыі розных т. з. «бунтаў» ра- сеескіх сялян і рабочых за ўсёс час гісторыі б. Расейскай імперыі.

Такога матар'ялу бысьць пімат. А сіаць гісторыю Акцібр-кага пера- работу. Потым из гісторыі розных Рэвалюцыяў загрэціш за ўсе нары- ад — ад бунтаў наўольнікаў старой Грэцыі да Французкай Рэвалюцыі ў мінусым веку і г. д.

Боікі можна было бы з усага гэтага стварыць пісчых мастацкіх кніг, волькі можна было бы дать дзе- цям, замест рознай міфалогіі, пек- ных літарах базе!

Потым абавязкова патрабуе книга з біографіямі геніяў сацыялізму, вельміх рэвалюцыянараў і т. д. іх прыкладаў жыцця, дзенльнасць і герояднасць учынкі падлужных для моладзі вельмі добрым прыкладам, пішчаным сенсам на парозе жыцця.

Замест даўнешага абавязковага школьнага прадмету «закона божага», треба было зарацяць для школы інші падручнікі, у якіх павінне здарыць шынкікі прыроды і культуральнае стыльнасць рэвалю- цыяльнай ісціні.

Шмат абы чым тут не гаворым, шмат волькі не прадаідзенага ў нашых грандыёвых часох, чаго здроўзу не хобсіш. Але ўсё гэта можа быць выкарыстана новай падручнікай для нозных школьніх падручнікаў.

Некаторыя з консерватыўных пад-

речагаў ўжажуць, што гэта ўсё да- зваліўся здабыць сабе сінічынскую

цэнтральным Выканеўчым Камітэтам або прызнаны Крыму недабрытым па ўраджай.

У трэх разы больш ле-

тажнага.

ОМСК, 2-11. У губерні засеяна

100.000 дзесяцін азімых — у 3 разы больш леташнага.

Кааперацый павінна быць часткай рабочага

руху.

МАСКАВА, 3-11. На пасяджэн-

ні міжнароднай канферэнцыі вану-

істу-каапераціярару з лісташата т.

Хінчук зрабіў даклад па пытанью

«Камунізм і кааперація».

Хінчук адзначыў, што Савецкая ўлада да

гэтага часу мала звязаныя з ўзага-

на кааперацію; зараз праца каапо-

рациі па важнасці роўна працы

нармі, прафесіянальных саюзаў.

Кааперація павінна запісці

сталае месца ў плюсавай барадзьбе, зробіц-

ца часткай агульна-рабочага руху.

Нэктраны адукацыйны з'езд

школьнага саюза выканаў ўсе 100 проплантаў

харчовага падатку.

САМАРА, 1-11. Самарская губерня

здала звыш 100 проц. харчовага пад-

атку.

Пляц засеву павалічча еща.

ХАРКАУ, 2-11. Сарад сялянства

Елізаветградскага павету наўбывае

імкенне к павіліччанню засеву

пляцу. Засевы 142 000 дзесяцін,

зімі, значы больш леташнага. Бед-

ната яднаеца ў калектывам суполь-

най апрацоўкі зямлі.

З Адэссы паведамляюць, што

азімія пасевы ў Першамайскім паве-

дзе дужа добрыя. Пляц засеву на-

бліжаеца к пляцу 14 году.

Сельска-гаспадарчай віст-ўцы.

МАСКАВА, 3-11. Галоўны выста-

вачым камітэт звязнуўся з месцам

з дзістам за підпісамі Калініна і На-

роднага Камісара Земляробства

Якавенка, у якім працавае зараз-ж

на падыходу к усерасейскай сель-

ска-гаспадарчай выстаўцы. «Не-

абходна стаўці пытаньні а ўисту-

павінна быць наўбывае з'ездам

на пляце на ўсіх звязках сялян-

і рабочых Беларусі. Як

Універсітэт, ён мае сваю мэтай

вырасціць беларускую павуковую

сліу, — сілу сказаю, каб на трох

павінна падыходзіць з'ездам

з'ездамі сялян- і рабочых

Беларусі.

І аж першы, тады і другі, паві-

ніны расцьці, гэту сліу ў адно-

віннім звязку з'ездамі

абраджэнія.

Гэта значы, што галоўная мэтай

на падыходе ў адно

з'ездамі сялян- і рабочых

Беларусі

насцца новая эра і ў эканамічным будаўніцтве Беларусі. Вышэйшая агрономічна школа зможа належна пастаўіць і акуратна разъясняць усе важнейшыя пытанні нашае сельскае гаспадаркі. Малады Інстытут будзе тэю магутнай вагою, якою працоўны народ наш надыме на верх адвучных скарбы, схаваныя ў замаіцы нашай. Пройдуть гады і наўсяю навідана-буйна руны адзенуца нізы нашы, багатым ураджаем аддзяляючы за надсільную прашу пакаленій, і зажывець наў

землраб шчаслівейшим жыццём. Тады пакрые ён школамі ўсю Беларусь, тады дойдзе пабывацца росквіту яго культура, тады весела задымаць па местах і вёсках беларускія фабрыкі і заводы. Беларускія фабрыкі работай, атрымайшы сыр'е ад землраба, зможа шырока разыўць сваю вытворччу дзейнасць.

Пэўнайшою ступню павядама ён тады сваёю брато-землраба да будаўніцтва съветлае будучыны.

Арцём Жыўіці.

Як сустракае беларускае сялянства панскіх агітатораў.

Якраз сігонія адбывающаца выбары да Польскага Сойму. У звязку з выбарамі настрой ўсёды вельмі напружаны. Агітацыя вядзецца на-усю. Пры гэтых, як прыхільнікі польскага ўраду, так іго і праціўнікі часта ўжываюць мардабойскія спосoby «агітациі».

У «Савецкай Беларусі» ўжо пісаўся раз, як «бацька» Балаховіч прарабаў выступаць перад сялянамі на кірмашы ў Нісьвіжы, і як сяляне пакінуліся на іго з аточамі. Гэтая-ж самая гісторыя з «бацькам» Балаховічам паўтарылася 16-га кастрычніка ў Мір. Две гэтыя пагромчыкі тэксама хацеў пахвалицца перад сялянамі сваёю гаройскай працай.

Але найбольш цікава гісторыя разыгралася з панам Скульскім, быўшым старшынёй польскай рады міністраў. Скульскі вядомы, як аутар фразы аб тым, што праз пяцьдесяц гадоў ад беларусаў у Польшчы не заставіцца й съеды. Як падышлі выбары да Сойму, то гэты сам душынец беларусаў напрабаваў выступіць перад беларускімі сялянамі і пераканыць іх, што дзеялі сваёго.

Добра лявы павінны падаваць галасы за польскі панскі сылісак. Справа дзеялася ў маітчыку Баруну падчас кірмашу. Треба ведаць, што якою варункамі програма пана Скульскага зынчыць беларусаў наўбоншалася ў знакі беларускаму сялянству. Панскія найміты, трывалычноя праGRAMмы сваёго верхавода Скульскага, глуміліся з усімі беларускаў. Не зважаючы на просьбы і праствасты жыхароў, была зачынена беларуская настаўніцкая сэмінарыя.

Ведаючы доба, што за птушку пана Скульскага і чаго бы юзае беларускаму працоўнаму народу, сяляне не сцяпнілі яго прамовы, кінуліся гурмам на панскага краснабалі і адлупішы, прагнілі з рынку. Скульскі выхапіў рэволюція і халеў стралыца, але пададзіўшы палціцы адблізу рэволюціі.

М. С.

Тэатр і мастацтва.

ІХ ЧЭЦЬВЕРА.

Трагі-камедыя ў 3-х актах.

У чэцьвер, 2 лістапада ў Дзяржўным Акадэмічным Тэатры ішла п'еса под гэтым назовам. З'мест яе па хітры. У сямі галіцкіх «трафасарах» (там гэта называюць «чучыцэў» сорадніх п'ес) — развал. Пэні прафасарка здраджае мужу з неім будучым шulerам. «Профасар» высысджуе і дойдзе заханку да прагнанне жонку ад сібе; заханку згаварыла ехансу ў Монтэ Карле, — на легкі хлеб. На фоне гэтых на вельмі трагічных падзеяў вырысуваючыя яшчэ дзве фігуры — дзяўчынкі, дачкі разыходзячыхся маложоў — да швакі, паны Марі. Абедзівye и чонь у сябе па выда трагічных элементах. Адна сымболізует сувязь паміж прафасарам і ягонай жонкой; інша, на гледзячы на сваёй себе, п'раўдае і глыбока му чынца разладам між балькамі, шкадуючы і аднаго і другога; другая панія Марі наадварот стараеца якнайхутчай іх развесці, каб самой заніць мейсца пані прафасарі; чалавек гэты з воляю, з дзяркатарам.

Абедзівye апошнія ролі вынаўчыны дужа добра. Ды па ногу профі ігры артысту, як і заўсёды, вельмі зрабіць закідаў. Адно толькі хіба — на было ў артысту настрою, які ствараеца поўнаю людзей, шумнаю занію, гучнім воллескамі, тысачамі вачей, скіраваных на артыста. Гэтага, на гэль, на было. У салі — пуставата. Што тут прымыкае труда сказаць: можа благое настроение можа будны дзень, а можа і тое, што прафетарскае менская грамадзянстві ўжо пераразло такіх п'ес польскіх французскага лёгкага жанру, якім захапілаеца яшчэ і дагэтуль гуаштая буржуазная публіка. Даэ нас п'еса гэта можа быць пісана ёй сама тым, што яскрава паказаў внутраную нарадную гілізну,

Зачарованы лес.

(Паказацельны вечар балету балетмайстара Аляксандровіча).

Вечарам 3-га лістападу ў будынку Беларускага Дзяржаўнага Тэатру адбыўся першы паказальны вечар балетмайстара Аляксандровіча.

З'мест балету такі. Венгерская сялинка Ілька са сваім нарачовым і гаварышкамі гуліе ў лесе. Адбіўшыся ад таварышак і заблудзіўшися, яна лажыцца пад дубам. Ва съне ёй з'яўляюцца гэйні лесу, феі, кароль лесу. Яна просіцца да хаты, але кароль лесу яе на пускае і застасуе танцавальную. Пасле паутарных просьбаў Ількі кароль згаджэнца. Калі таварышкі і таварышкі Ількі заходзяць яе посьле дзугіх лукоў, то яна спачатку відчувае пазнавае і хоча ўцікаць, але по тым супаківаеца і адпавядае аб сваіх здаць зынках.

Балет выконваўся пераважна дзіцячым, вават зусім маленькім (6-7 гадоў вышыні лесу); дзяўчынкі-ффеі трохі старэйшыні, але тэксама дзеці. Толькі адна дзяўчына пераломага ўзросту (ні кабета, ні дзець) пасавала ансамбль, бо апрача канцэртнага узросту траба мець на увазе, што да дзяцей адносіцца з зусім іншай меркай, чым да дарослых, і пават дзіцячы промахі бываюць забытнімі. Прымілае бачыць, што балетмайстар Беларускага Дзяржаўнага Тэатру дабіўся такіх значных рэзультатаў са сваімі вучанімі. Пакідаючы без дзеталічнага разгледу іншыя промахі, траба было бы пажадаць больш выражаваць і мімікі.

Вялікую прыхільнасць у публікі, перанаўпішай тэатр, сцякалі таксама харкетэрныя нацыянальныя танцы, як мазурка, іспанская танец, індзейскі танец і др.

П. Л.

Плян съветкаванья 5-ой Гадавіны „Акцябрскай рэвалюцыі“ у Менску.

Съветкаванье Акцябрскай Рэвалюцыі пракодзіц пад кім-то «Святае паведы»

6-га лістапада.

1) Удзень ў 2-ой гадзіне ў клюбі Карла Маркса адбудзеца ўрачыстасць пасяджэнія Прэзыдыума ЦБКПБ, Сінапрафбелу, ЦВК і Гарсавету разам з праўленнем саюзаў, фізічкомаў і падстакунікамі вайсковых часцей, ахвяраванія ў гэлівіне «Акцябрскай Рэвалюцыі».

2) / ніжэй пералічаных пунктах будучы наладжаны агульныя сходы прафсаюзаў і чырвонаармейскіх часцей:

Працаўнікоў сасветы — памяшканье тэатру б. Акварыум, 6 гадз.

веч. Усемэдзянінду — б. Інтрыны тэатры, 6 г. веч. Камхоз — б. Гіант, 7 г. веч. Шэйпрам — у савецкай майстэрні, 2 г. удзень. Доўкары —

у клубу драўля, 8 г. веч. Дзера-вабдзелачы — завод «Ізраўблі», 2 г. удзень. Мэталісты — «Энэргія», 1 г. дні. у сельска-гасп. майстэрні, 1 г. дні, у памяшканы Саюзудраўба, 1 г. дні. Троенспартнікі — аўтрамонт а 7 г. увечары, і ў аўтобуснай майстэрні 7 г. веч. Гарбары — клуб «Караленкі» 2 г. дні і 9 сав. шавецкай майстэрні 2 г. дні. Народнага харчавання — у савім клубе 9 г. веч. Учпрофсоюз — клуб «Красны пушы», 7 г. веч. 10 полк — клуб Леніна, 11 полк — клуб Лінійчарскага, Аяв-груп — у сваім клубу. Апо 7 і штаб-ч. часці — кіно «Гро-

тэс». 11 чыгуначны полк — у «Свабоды».

2) А 12 г. удзень на Троцкім кінці, адбудзені парад войскамі Менск. гарнізону.

3) Пасылка аканчаны параду а 12 г. ў штасці ў Троцкім пляцу пойдзе ў горад

праходзячы памік К. Маркса, ка-

ли Ц. Б.

Помнік адчыняюць Прэзыдыум Ц. В. К., Сінапрафбел, Гарсавет і іншыя арганізацыі, якія прыймае удзел ва урачыстасці.

4) А 6 гадзіне ў клюбі К. Маркса — урачысты агульны сход Менскай арганізацыі К. П. В.

5) Дзеля кіраўніцтва ўсімі пляцамі савіта 6 і 7 лістапада вызначаецца штаб тэхнічні камісіі, які будзе дзяжурны у памяшканы Ц. В. К. на пляцу Свабоды.

6) Камандуючым парадам вайсковых часцей назначаны т. Фабрыцыус.

7) Адпаведныя загадчыкам на грамадзянскай часці ў Троцкім пляцу назначаны т. Кроль.

8) Увечары ва ўсіх кінебаў, таварах і кіно — дармовыя спектаклі, канцэрты і г. д.

Білеты на спектаклі ў тэатр і кіно-сесіі будуть разыдзелены на саюзах, ачайках і чырвонаармейскіх часцях.

Цэнтр. Камісія пры Ц. В. К. па наладжанью Акцябрскіх Свят.

ПА МЕНСКУ.

Вечар у чэсьці 5-ой Гадавіны Акцябрскай Рэвалюцыі.

Саюз Працаўнікоў Асвяты Беларусі паведамляе ўсіх саброў сасветы, што ў панаўдзелак а 7 г. гадз. ўвечары адбудзені ў памяшканы Беларускага Рабочага Клюбу вечар у чэсьці 5 гадавіны Акцябрскай Рэвалюцыі. Насыя прааму будзе вастаўленна п'еса Галубка ў 4 дзесях: «Рэлігійны фанатык».

Білеты выдаюцца сабром саюзу

у Доме Працы 3 паверх, пакой № 17

ад 11 да 3 гадзін дні.

Падарунак рабочых к Акцябрскай Гадавіне.

К гадавіне Акцябрскай рэвалюцыі чыгуначны рабочыя станцыі Менск выпускаюць з сядзілля рамонту спіцынныя пісажырскія пагоні № 59 саўні Р. В., які будзе убраць лёзунгамі Акцябрскай рэвалюцыі.

Радашковічы — Маладечна.

Між прыдстаўнікамі Захаднай чыгункі і чыгунка Польшчы дасягнута згоды а ўстанаўлены парадок руху на падлодзе, як з адпаго бону, тогак і з другога і а ўскінаны ташмажных пастаноў. У лінізку з гэтым у бліжэйшы час адбудзеніе адчыненне гапіцы ў напрамку Радашковічу — Маладечны. Гэта з'яда значи ажыўці чыннасць Менскага вучасцю і зробіць танейшай правозару грузаў, пакіруемых у Лібану і назад.

Ліквідацыя Несэнайскага камітэту

У звязку з выездам кіраўніка Несэнайскага камітету на Беларусі доктора Карстонеа, апошні атрымаў прызначанне а ў перадачы дзейнасці Камітета Беларускага Чырвоначаму Крыжу.

Згублены:

— Паши, выд. Самацкандскай Гар. Міліц., Палковай А. Е.; 2) трохметрычн. вілікі на імя Палковых: Марыя, выд. цаокв. г. Скобелевіч. Закам і Ніты, выд. цаокв. й містич. Молоф, кв. 1151-6.

БЮЛЬЛЕТЕНЬ № 96

Менскай Мэтэоралёгічнай Станцыі
Галоўнай Фізычнай Обсерваторыі
пры Менскай Даследчай Балотнай Станцыі.

За 3 і 4 лістапада 1922 году

СТРУМЕНТ</th
